

Država Illinois
Ministarstvo za ljudska prava

Podnošenje tužbe zbog diskriminacije

Po Zakonu o ljudskim pravima Države Illinois

ILLINOIS DEPARTMENT OF
Human Rights

*Šta Zakon
određuje*

*Kako podnijeti
tužbu zbog
diskriminacije*

Ministarstvo za ljudska prava Država Illinois

Agencija za ljudska prava Države Illinois („IDHR“) je državna agencija zadužena za provođenje Zakona o ljudskim pravima države Illinois („Zakon“).

ZADATAK

ZADATAK AGENCIJE ZA LJUDSKA PRAVA DRŽAVE ILLINOIS JE OSIGURATI SVIM LJUDIMA U DRŽAVI ILLINOIS SLOBODU OD NEZAKONITE DISKRIMINACIJE, TE AFIRMIRATI I PROMOVIRATI JEDNAKE MOGUĆNOSTI I ZAKONSKI KOREKTIVNE KVOTE ZAPOSTAVLJENIM DRUŠTVENIM MANJINAMA KAO POLITIKU OVE DRŽAVE ZA SVE NJENE GRAĐANE.

Šta je zakon?

Deklaracija o ljudskim pravima države Illinois zabranjuje sve oblike diskriminacije kada je riječ o zapošljavanju, dobijanju finansijskog kredita, javnom smještaju i kupovini ili iznajmljivanju nekretnina imajući u vidu boju kože, religiozna vjerovanja, spol (uključujući trudnoću i seksualno uznemiravanje), nacionalno porijeklo i korjene (odakle potičemo), godine starosti, zaštićeni status, bračni status, invaliditet i nedostatke, seksualnu opredeljenost (uključujući potpunu jednakost spolova), policijski dosije pri zapošljavanju, obiteljski status (obitelji s djecom mlađjom od 18 god) i drugo.

Zaposlenje: zakon štiti osobe od diskriminacije u odnosu na sve uslove i okolnosti zaposlenja, uključujući uposlenje, izabiranje, napredovanje, premještaj, plaćanje, radni staž, otkaz i disciplinu.

Ravnopravnost u pogledu stambenog prostora (transakcije nekretnina): nezakonito je diskriminirati u prodaji ili iznajmljivanju stambenog ili poslovnog prostora. Nekoliko primjera ovakve diskriminacije su:

- Povišenje uslova, okolnosti ili privilegija transakcije.
- Odbijanje pružanja stambenog prostora porodicama sa djecom.
- Odbijanje razumne prilagodbe stambenog prostora za ljude s invaliditetom.
- Izjaviti da posjed nije dostupan ako jeste

Finansijski kredit: svim finansijskim institucijama koje posluju u Državi Illinois je zabranjeno diskriminirati u pogledu dodjeljivanja hipoteka, poslovnih ili ličnih pozajmica i kreditnih kartica.

Usluge javnog sektora: nezakonito je diskriminirati u pogledu uživanja usluga i dobara koje pruža javni sektor, kao što su posao, rekreacija, iznajmljivanje stanova ili soba ili usluge transporta.

Seksualno uznemiravanje u višem obrazovanju: Zakon zabranjuje neželjeno iskorišćavanje seksualne prirode ili zahtjeve za seksualne usluge studenata od strane pretpostavljenog, zaposlenog u fakultetu, službenika ili asistenta nastave u javnoj ili privatnoj obrazovnoj instituciji u slučaju kada je takvo ponašanje u suprotnosti sa rezultatima studenta; izaziva strah, neprijateljsku ili uvredljivu okruženost, ili je uvjet ili okolnost za akademsku ili izvannastavnu mogućnost.

Možete podnijeti tužbu zbog diskriminacije po IDHR-u ako:

- 1) Ste podvrgnuti diskriminirajućem postupku od strane osobe zaposlene u javnom prevozu, posla, poslodavca, radne organizacije, agencije za zapošljavanje ili državne agencije;
- 2) Se ponašanje temeljilo na vašem statusu pripadanja jednoj od zaštićenih grupa;
- 3) se ponašanje desilo u jednom od 5 zaštićenih područja;
- 4) je tužba podignuta u suradnji sa Ministarstvom za ljudska prava što je prije moguće nakon pojave takvog ponašanja, ne kasnije od 180 dana od dana kada se diskriminacija desila. (Tužbu zbog diskriminacije u pogledu stambenog prostora možete podignuti u roku od jedne godine.)

Kako podignuti tužbu

Ako smatrate da su vaša prava bila ugrožena, možete se obratiti osoblju IDHR-a. Oni će porazgovarati sa vama i, ukoliko su vaše tvrdnje pokrivene Zakonom, izdati zakonski nacrt tužbe koju vi morate potpisati i notarizovati. IDHR vam neće sugerirati razloge podizanja tužbe, ali će razgovarati s vama o raznim tipovima diskriminacije i objasniti vam procedure podizanja tužbe. Također, IDHR vas po potrebi može uputiti i drugim agencijama.

ŠTO NAM TREBATE REĆI PRI PODIZANJU TUŽBE:

KADA PODIŽETE TUŽBU ZBOG DISKRIMINACIJE, TREBATE OMOGUĆITI ŠTO DETALJNIJE INFORMACIJE.

- OBAVEZNO NAVEDITE SVOJE PUNO IME, POŠTANSKU ADRESU, E-MAIL ADRESU UKOLIKO IMATE, BROJ TELEFONA GDJE MOŽETE BITI DOSTUPNI, TE PODATKE ZA KONTAKT OSOBU AKO VI NISTE DOSTUPNI.
- NAVEDITE TAČNE I POTPUNE INFORMACIJE (UKLJUČUJUĆI IME/IMENA, ADRESU/ADRESE I TELEFONSKI BROJ/BROJEVE) POSLODAVCA, UDRUGE, OSOBE ILI DRUGE ORGANIZACIJE ZA KOJU SMATRATE DA VAS JE DISKRIMINIRALA.
- NAVEDITE ZADNJI DATUM DEŠAVANJA NAVODNE DISKRIMINACIJE.
- OMOGUĆITE IMENA I KONTAKTNE PODATKE SVJEDOKA I KOPIJE RELEVANTNIH DOKUMENATA.

Tužba može biti pokrenuta pismeno, telefonski ili lično. Formulari su dostupni na našem sajtu. (Ukoliko lično pokrećete tužbu, molimo da navedete da se svi svjedoci mogu podvrgnuti ispitivanju i moraju imati dokument sa slikom kako bi ušli u zgradu). Kopija tužbe i inicijalni zahtjev za informacije će tuženoj stranci (osobi ili organizaciji za koju smatrate da vas je diskriminirala) biti poslana elektronskom poštom u roku od 10 dana.

Medijacija

Medijacijska konferencija je alternativa istrage i može brzo riješiti tužbu. Medijacija je neformalan, besplatni proces u kojem Podnositelj i Tuženik (imenovanim kao "stranke") se dobrovoljno susreću sa obučanim i certificiranim posrednikom IDHR-a (Ured za ljudska prava države Illinois), koji im pomaže da istraže moguće rješenje tužbe. Proces posredovanja je povjerljiv i sve konferencije radi nalaženja rješenja posredovanjem održavaju se u uredu IDHR-a u Chicagu. Tijekom posredovanja (što može potrajati četiri sata ili više), odvjetnici mogu biti prisutni u savjetodavnu ulogu. Posrednik IDHR-a ne nameta odluku strankama. Prihvatanje sporazuma o nagodbi ne predstavlja priznanje krivnje od strane tuženika. Uvjeti nagodbe mogu uključivati novčane i/ili nenovčane elemente. Nakon postizanja sporazuma poposredovanjem, stranke imaju kratak vremenski rok u kojem mogu odustati od nagodbe. Ako stranke ne postignu sporazum, tužba će se nastaviti do fazi istrage.

Istraga

Tužba prelazi u fazu istrage ukoliko stranke ne sudjeluju na sastanku medijacije ili ako medijacija nije uspjela. Tužilac u tuženi moraju surađivati sa istragom IDHR-a. IDHR takođe ima ovlast da pozove na sud relevantne dokumente i osobe.

Uloga IDHR-a je provesti neutralnu istragu o navodnim optužbama. Istražitelj, kojemu je slučaj dodjeljen, ima ovlasti kontaktirati i ispitati relevantne svjedoke i doći u posjed značajnih dokumenata s obe strane. Od tuženoga se traži da zadrži sve registre koji mogu biti značajni za tužbu. Također, tuženom je zabranjena svaka odmazda protiv osoba koje su sudjelovale u istrazi. Osoba koja smatra da je protiv nje počinjena odmazda, može podići tužbu u suradnji sa IDHR-om.

Istražni sastanak

Od obe strane se može tražiti da prisustvuju istražnom sastanku, koji je ustvari sučeljavanje koje provodi medijator IDHR-a. To je pomoć u istrazi koja osigurava ili temeljitu istragu ili ranije postizanje sporazuma. Svaka strana predstavlja svoju stranu u sporu i odgovara suprotnoj strani. Neopravdani izostanak sa istražnog sastanka može rezultirati odbacivanjem tužbe za tužitelja ili osudom zbog ogluhe za tuženoga.

Ako se istražni sastanak održi, svaka strana može imati pravnog savjetnika, ukoliko advokat dostavi obavještenje o prisustvu. Međutim, advokati imaju strogo savjetodavnu ulogu i ne mogu svjedočiti na sastanku osim o pitanjima o kojima saznanja iz prve ruke, niti smiju postavljati direktna pitanja ijednoj stranci.

Niti od jedne strane se ne traži da je predstavlja advokat.

Medijator će se pobrinuti da sve strane imaju pravednu mogućnost iznošenja činjenica i dokaza. Tužitelji bez pravnog savjetnika mogu u pratnji imati prijatelja ili člana porodice kao savjetnika ili moralnu podršku na sastanku; međutim, ta osoba može svjedočiti jedino o pitanjima tužbe o kojima ima saznanja iz prve ruke. Takođe, ako je potrebno, tužitelj može doći i u pratnji tumača. Svjedoci također mogu prisustvovati istražnom sastanku, ali će o njihovom prisustvu odlučiti istražitelj.

Istražitelj će ispitivati stranke i dopustiti Podnosiocu i Tuženiku da odgovore alternativnim mogućnostima i/ili da opovrgnu izjave druge stranke i da predstave dokumenta ili svjedočenja u prilog svoje pozicije. Istražitelj može identificirati i zatražiti dodatnu dokumentaciju potrebnu da istraži tužbu.

Istražitelj zapisuje neformalne bilješke izjava i odgovora. U skladu s Pravilnikom IDHR-a, ove istražne bilješke su povlaštene i ne smiju se davati ni na jednu stranku. Konferencija nije formalna rasprava i ne vodi se stenografski zapisnik od strane IDHR-a. Ako Istražitelj ne sazove konferenciju za utvrđivanje činjenica, onda će Istražitelj prikupiti činjenice i dokaze u odvojenim kontaktima s Podnosiocem i Tuženikom.

Otkrića i rezultati

Nakon istrage, podnosi se pisani izvještaj o tome da li postoje "čvrsti dokazi" o kršenju Zakona. Otkrivanje "čvrstih dokaza" znači da postoji

dovoljno dokaza pa tužitelj može iznijeti tužbu pred administrativnim sudom Povjerenstva za ljudska prava Države Illinois (Povjerenstvo) (agencija koja provodi saslušanja zbog tužbi koje je podnio IDHR ispred tužitelja ili sam tužitelj) ili pred putujućim okružnim sudom. Taj sud (Povjerenstvo ili putujući okružni sud) će saslušati svjedočenje, pregledati dokaze i odlučiti je li došlo do diskriminacije.

Ako je pronađen čvrst dokaz, tužitelj ima mogućnost:

- 1) Zahtijevati (unutar vremenskog perioda naznačenog u Zakonu) od IDHR-a da podnese tužbu Povjerenstvu; ili
- 2) Započeti građansku parnicu (unutar vremenskog perioda naznačenog u Zakonu) na putujućem okružnom sudu u mjestu zbiljanja.

U stambenim slučajevima ili ako tužitelj traži od IDHR-a da podnese tužbu Povjerenstvu, advokat ispred IDHR-a će biti dodijeljen kako bi pomogao strankama da riješe tužbu ili postignu sporazum. Ukoliko sporazum nije postignut, IDHR će, ispred tužitelja, Povjerenstvu podnijeti tužbu zbog kršenja ljudskih prava. Tužitelj nosi teret dokazivanja slučaja pred Povjerenstvom. Ukoliko IDHR ne pronađe čvrste dokaze diskriminacije, tužba će biti odbačena. Unutar vremenskog perioda naznačenog u Zakonu, tužitelj ima mogućnosti ili 1) podnijeti zahtjev Povjerenju za reviziju¹ ili 2) Započeti građansku parnicu na putujućem okružnom sudu u mjestu zbiljanja. (u stambenim slučajevima jedina mogućnost je pod 1).

Također, unutar vremenskog perioda naznačenog u Zakonu, tuženi može podnijeti zahtjev Povjerenstvu za reviziju ukoliko je IDHR izdao saopćenje o osudi zbog ogluhe. Žalbe na konačne odluke Povjerenstva se podnose na prizivnom sudu.

¹Za tužbe podnesene prije 1/1/08, zahtjev za reviziju se podnosi pravnom savjetniku Ministarstva

Koliko traje proces?

Zakon o ljudskim pravima zahtijeva od IDHR-a da zaključi sve postupke i donese odluku unutar 365 dana od podnošenja potpune tužbe ili produžene pismenim sporazumom obe strane. (Stambene tužbe moraju biti završene unutar 100 dana od podnošenja, ako je moguće). IDHR čini sve što je u njegovoj moći da istragu provede unutar vremenskog roka. No moguće je da istražitelj podnese zahtjev za produljenje vremenskog roka. Ukoliko jedna ili obe strane odbiju dati saglasnost za produženje vremenskog roka, i ukoliko IDHR ne izda odluku ili obavijest o odbijanju tužbe unutar 365 dana od podnošenja iste, tužitelj ima 90 dana da ili podnese tužbu Povjerenstvu ili da započne građansku parnicu na putujućem okružnom sudu u mjestu zbiljanja. Ako tužitelj ne podnese tužbu Povjerenstvu niti započne građansku parnicu na putujućem okružnom sudu u mjestu zbiljanja, nikakve daljnje mjere se neće poduzimati. (Produženja vremenskog roka nisu potrebna u stambenim slučajevima).

Povjerenstvo za ljudska prava Države Illinois

Povjerenstvo je zasebna državna agencija koja provodi javna saslušanja zbog tužbi koje je podnio IDHR. IDHR ne predstavlja niti jednu stranku pred Povjerenstvom. Obe strane mogu biti pravno zastupljene kako bi predstavile ili odbranile slučaj pred administrativnim sudom i Povjerenstvom za ljudska prava.

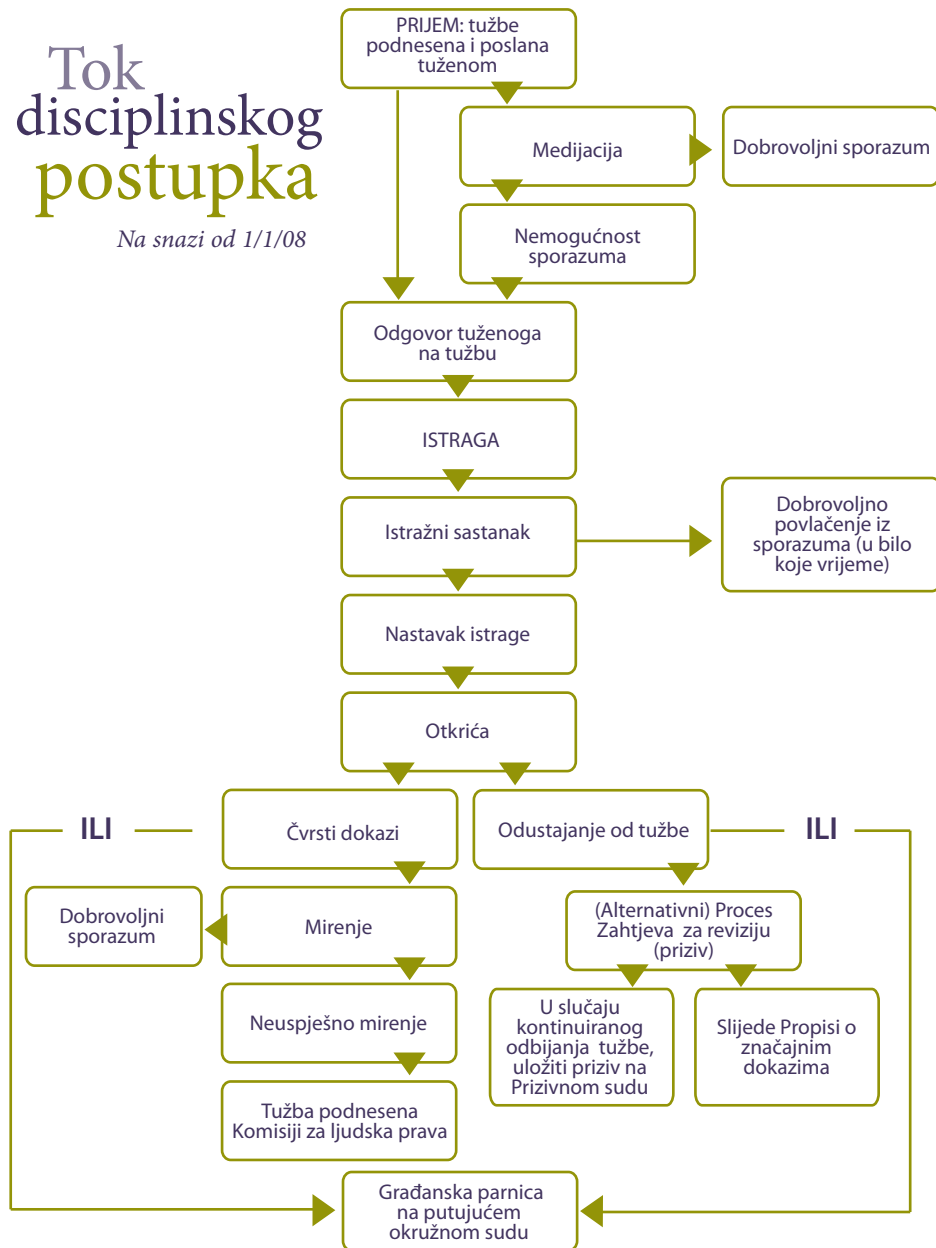
Ako tužitelj dobije slučaj na ovom stupnju, sudac može odrediti pravni lijek koji mu je dopušten po Zakonu. Pravni lijek uključuje povrat novca, izgubljene beneficije, čišćenje kadrovskog dosjea, emotivne štete, upošljavanje, napredovanje, ponovno upošljavanje, kompenzacije i naknade za rad advokata. Kaznene naknade, tj. naknade koje imaju za cilj kažnjavanje poslodavca, nisu u skladu sa Zakonom.

Odnos s Federalnim agencijama i Federalnim sudovima

Kako bi sačuvao federalna prava tužitelja, IDHR odmah podnese tužbu zbog zaposlenja i Komisiji za jednake mogućnosti zaposlenja (EEOC) i provede istragu za EEOC po uslovima Ugovora agencije. Slično tome, tužbe zbog smještaja se podnesu se i Upravi za stambene poslove i razvoj urbanizma (HUD). Tužitelj u tužbi zbog zaposlenja uvijek može zatražiti od EEOC-a „Obavijest o pravu na tužbu“ koja mu daje za pravo da svoju tužbu pokrene na Federalnom sudu. Ukoliko ste zatražili „Obavijest o pravu na tužbu“, savjetuje se da tužbu povučete iz IDHR-a. Ukoliko istu tužbu koje ste podnijeli IDHR-u podnesete i Federalnom sudu bez povlačenja tužbe ispre IDHR-a, IDHR će odustati od istrage. Prije povlačenja tužbe bilo bi dobro posavjetovati se sa advokatom kako bi utvrdili da je to pravi smjer djelovanja. IDHR ima neutralnu ulogu, pa prema tome, ne može savjetovati ni tužitelja ni tuženika.

Tok disciplinskog postupka

Na snazi od 1/1/08

Ostale usluge koje omogućuje

IDHR

Obuka: Institut za obuku i razvoj ("Institut") sprovodi na teritorij države Illinois, obuku dizajniranu za poboljšanje poštovanja među različitim kulturama kako na radnom mjestu tako i kod kuće. Koristeći scenarija iz realnog života, certificirani treneri pružaju informacije o zakonima fer zapošljavanja i praksama, načinima za rješavanje sukoba kroz bolje razumijevanje i nediskriminirajuće zahtjeve kao što je prevencija seksualnog uznemiravanja. Obezbjedene su brošure za samostalni rad i referentna "o-poslu" pomagala. Institut je odobren HR certifikatom za institute i nudi trening module za HR certifikaciju. Nude se kako javne tako i privatne sesije. Naknade se mogu primijeniti za obuku na licu mjesta. Za više informacija ili zakazati trening, pozovite (312) 814-2477.

Sprovođenje Afirmativne Akcije: Jedinica državne agencije za vezu prati i pruža tehničku pomoć državnim izvršnim agencijama za jednake mogućnosti zapošljavanja i usklađenosti afirmativne akcije ("EEO / AA"). Jedinica također predstavlja i agenciju u državnom Interagencijskom Komitetu o zaposlenicima s invaliditetom ("ICED").

Javni Ugovori: Sve osobe i tvrtke koje zapošljavaju 15 ili više osoba u bilo kojem trenutku tijekom 365 dana razdoblja koje neposredno prethodi datumu prijave, a koji žele da posluju sa bilo kojim državnim subjektom u Illinoisu, moraju se registrirati za broj validnog ponuditelja preko Jedinice javnih ugovora, kako bi se osigurali da su sprovedene jednake politike zapošljavanja i da prate pravila i propise IDHR-a.

Obrazovanje i Pružanje pomoći: Osoblje za pružanje pomoći je ruka IDHR-a za odnose s javnošću. U tijeku nastojanja da obavještavaju javnost o pitanjima ljudskih prava, osoblje koordinira radionice, treninge, događanja i programi usmjereni prema zajednici i građanskih organizacija, kao i odgovore na zahtjeve o informacija medijima i javnosti.

Za više informacija kontaktirajte:

Agenciju za ljudska prava Illinoisa
Radno vrijeme: ponedjeljak-petak od 8:30 do 17:00
Prijemni intervjui: od Ponedjeljka do Četvrtka, od 08:30h do 15:00h.
(Prijemne razgovore ne održavamo petkom)
Web stranica: www.state.il.us/dlur

Chicago:

Centar James R. Thompson
Ulica West Randolph 100, ured 10-100
Chicago, IL 60601
(312) 814-6200 or (800) 662-3942
(866) 740-3953 (TTY)
(312) 814-6251 Fax

Springfield:

Ulica South College 222, 1. Sprat
Springfield, IL 62704
(217) 785-5100
(866) 740-3953 (TTY)
(217) 785-5106 Fax

Marion:

Ulica W. Main 2309
Marion, IL 62959
(618) 993-7463
(866) 740-3953 (TTY)
(618) 993-7464 Fax

Cilj ovog pamfleta je pružiti opće informacije o glavnim uslugama i propisima Agencije za ljudska prava Illinoisa. On ne pruža odgovore na sva pitanja o diskriminaciji i svakom slučaju se može drugačije pristupiti. IDHR ima specifične propise koji se primjenjuju na svaki slučaj. Za sva pitanja molimo da nazovete najbliži IDHR-ov ured.

U skladu sa Zakonom o amerikancima sa invaliditetom, članom 504 Zakona o rehabilitaciji iz 1973.godine i Zakonom o ljudskim pravima Illinoisa, IDHR će osigurati da svi programi budu dostupni i korišteni od strane osoba sa invaliditetom. Koordinator Zakona će vam omogućiti dodatne informacij; broj (217)785-5119 ili (217)785-5125 (TTY).

Štampano po ovlaštenju države Illinois
(102014-BOSNIAN-WEB)